

چه عواملی باعث ایجاد اختلاف بین زوجین می‌شود؟

نتایج یک مطالعه در خصوص عوامل موثر در بروز تعارض بین زوجین نشان می‌دهد که تأثیر عوامل فرهنگی در تعارضات بین زوجین، بیشتر از عوامل اقتصادی است.

نتایج یک مطالعه در خصوص عوامل موثر در بروز تعارض بین زوجین نشان می‌دهد که تأثیر عوامل فرهنگی در تعارضات بین زوجین، بیشتر از عوامل اقتصادی است.

به گزارش ایسنا، بررسی آمارهای ثبت شده در سازمان ثبت احوال کشور حاکی از آن است که در سال ۱۳۹۸ به ازای ۵۳۰ هزار و ۲۲۵ ازدواج ثبت شده در کشور، ۱۷۴ هزار و ۸۲۱ طلاق ثبت شده است و به طور کلی می‌توان گفت به ازای هر دو ازدواج در کشور می‌توان شاهد وقوع یک طلاق بود.

همچنین روند آمار ازدواج و طلاق‌های ثبت شده در کشور حاکی از آن است که در دهه گذشته، کشور با کاهش چشم‌گیر آمار ازدواج و رشد آمار طلاق روبه‌رو بوده است.

غالباً تعارض‌های عمیق و حل‌نشده بین زوجین به عنوان عامل اصلی طلاق، در نظر گرفته می‌شود. بخشی از تعارض‌ها و اختلافات ناشی از عوامل بیرون از نهاد خانواده و بخشی دیگر به دلیل عوامل درونی نهاد خانواده است؛ که البته هر دوی این عوامل در هم تنیده و پیوسته هستند.

بیشتر تحقیقاتی که در کشور به موضوع علت‌های بروز اختلاف بین زوجین پرداخته‌اند، از بعد روان‌شناختی و مشاوره‌ای به موضوع توجه کرده‌اند و در مقیاس خرد بوده‌اند. به همین دلیل جای تحقیقاتی که موضوع تعارض بین زوجین را از نظر جامعه‌شناختی و در مقیاس کلان و کشوری مورد بررسی قرار دهند، خالی بود. بر همین اساس یونس اکبری؛ دکتری جامعه‌شناسی توسعه اجتماعی روستایی دانشگاه تهران، با انجام یک مطالعه به بررسی این موضوع پرداخته است.

برای انجام این تحقیق از داده‌های «پیمایش ملی خانواده» استفاده شد. در این پیمایش افراد بالای ۱۵ سال خانوارهای معمولی ساکن در مناطق شهری ایران مورد بررسی قرار گرفتند. افراد متاهل در این پیمایش سه هزار و ۸۱۹ نفر بودند که در این بررسی، از پاسخ‌های آن‌ها استفاده شده است.

در این مطالعه تأثیر متغیرهای «نگرش به ازدواج»، «نگرش‌های جنسیتی»، «حق طلبی»، «رضایت از زندگی»، «عوامل خوشبختی»، «رضایت جنسی»، «نگرش به اعتماد خانوادگی در جامعه»، «سرمایه فرهنگی»، «مشاهده خشونت بین والدین»، «درآمد پاسخ‌گو»، «هزینه ماهیانه خانواده»، «میزان درآمد ماهیانه خانواده»، «سن»، «سال ازدواج» و «تحصیلات زوجین» بر متغیر «میزان تعارض بین زوجین» بررسی شد.

بررسی‌ها نشان داد که بین متغیرهای «حق طلبی»، «سرمایه فرهنگی»، «نگرش به ازدواج (سنتی و مدرن)»، «تحصیلات زوجین»، «نگرش جنسیتی»، «فشار شغلی»، «نگرش به اعتماد خانوادگی در جامعه» و «مشاهده خشونت بین والدین» با متغیر «تعارض بین زوجین» رابطه مثبت و معنی‌داری برقرار است و هر چه میزان این متغیرها در زوجین بیشتر باشد، تعارض بین آن‌ها نیز افزایش می‌یابد.

با این وجود مشخص شد که تأثیر متغیرهای «مشاهده خشونت بین والدین»، «حق طلبی» و «نگرش به ازدواج (سنتی و مدرن)» در تعارض بین زوجین به میزان قابل توجهی بیشتر از سایر متغیرها است.

همچنین بین متغیرهای «رضایت از زندگی»، «رضایت جنسی»، «تعداد سال‌های ازدواج» و «سن پاسخگویان» با تعارض بین زوجین، ارتباط معنی‌دار، منفی و معکوسی وجود دارد. به طوری که هر چه رضایت از زندگی، رضایت جنسی، تعداد سال‌های ازدواج و سن افراد، بیشتر می‌شود، تعارض آن‌ها با همسرشان کاهش می‌یابد.

در بین این متغیرها تأثیر تعداد سال‌های ازدواج و سن پاسخ‌گو در تعارض بین زوجین، به طور برجسته‌ای بیشتر از تأثیر رضایت از زندگی و رضایت جنسی بود.

نتایج این تحقیق همچنین حاکی از این است که افرادی که «سلامتی» را به عنوان مهم ترین معیار خوشبختی در نظر گرفته اند، بیشتر از سایر افراد بیان کرده اند که هیچ تعارضی با همسر خود ندارند. از طرف دیگر درصد افرادی که به ترتیب «آرامش» و «پول و ثروت» را به عنوان مهم ترین معیار خوشبختی در نظر گرفته اند، عنوان کردند که با همسرشان در تعارض بیشتری هستند. به گفته محقق این مطالعه؛ به نظر می رسد که بین فقدان ذهنی و عینی این دو متغیر و تعارض زیاد بین زوجین ارتباط معناداری وجود دارد.

همچنین متغیرهای حق طلبی و مشاهده خشونت بین والدین، بیشترین تاثیر مستقیم را بر تعارض بین زوجین دارد.

با بررسی یافته های این تحقیق می توان عنوان کرد که نظام ارزش ها در ایران دچار تغییر و تحولاتی شده است و به سوی ارزش های مدرن و تجددگرانه سوق یافته است.

نتایج این تحقیق نشان می دهد که در مجموع ۴۴.۱ درصد از زوجین دارای تعارض متوسط و شدید با یکدیگر هستند که البته ۱۷.۵ درصد از آن ها تعارض شدید دارند. در این بین متغیر حق طلبی بیشترین تاثیر را بر بروز تعارض بین زوجین دارد.

یونس اکبری؛ پژوهشگر این تحقیق در خصوص نتایج به دست آمده می گوید: زوج های دارای ارزش های تجددگرایانه با تهدید آزادی حدود اختیار مواجه می شوند، به همین جهت امکان بروز تعارض بین آن ها زیاد است. چرا که این افراد بر حسب نوع ارزشی که راهنمای اعمال و رفتار آن ها است، حق طلب و آزادی خواه هستند و نه مسئولیت طلب و تکلیف محور و به همین دلیل در درون نهاد خانواده با تهدید آزادی اختیار خود از سوی همسر مواجه می شوند.

وی ادامه می دهد: نکته دیگر این که غالباً از تئوری «همسان همسری» به عنوان نظریه ای که تبیین کننده ازدواج موفق است، یاد می شود که بر مبنای آن شباهت طبقاتی (که منجر به شباهت ارزشی می شود)، قومی، دینی، سنتی و تحصیلی افراد، منجر به ازدواج موفق می شود. نکته ناگفته در مورد این نظریه، بستر استفاده آن است. در دنیای سنت شباهت در امور یاد شده، به علت وجود ارزش های تکلیف محور و جمع گرا قاعدتاً به ازدواجی موفق منجر خواهد شد و در راستای تایید نظریه همسان همسری خواهد بود؛ ولی در بستر زندگی مدرن و ارزش های تجددگرایانه آن که بر حق طلبی و انفراد تکیه دارد، اتفاقاً این همسانی ارزشی افراد تعارض هایی از جنس محدود شدن آزادی و انتخاب در زندگی خانوادگی را پیش خواهد آورد که نتیجتاً در ابتدا امر سبب کاهش میل به ازدواج و متعاقباً بعد از ازدواج (با کاهش در نرخ آن) سبب بروز تعارض و افزایش نرخ طلاق در جامعه خواهد شد.

به گفته محقق این مطالعه؛ نکته قابل توجه در مورد عوامل مرتبط با بروز تعارض بین زوجین این است که برخلاف تصور غالب که عموماً بر عوامل اقتصادی در بروز تعارض بین زوجین تاکید دارد، این عوامل فرهنگی و ارزشی و غیر اقتصادی هستند که بر تعارض زوجین در جامعه امروز تاثیرگذاری معنی دار و بیشتری دارند.

یافته های این مطالعه به صورت مقاله علمی با عنوان «عوامل مرتبط با بروز تعارض بین زوجین بر اساس داده های پیمایش ملی خانواده در ایران» در مجله جامعه شناسی ایران زیر نظر انجمن جامعه شناسی ایران منتشر شده است.